

In dit nummer o.a.:

Mieke Beentjes,
beleidsmedewerker KNOV over VIP

Capaciteit partusteams

Verantwoordelijkheden
verloskundige <-> kraamverzorgende

Scholing geaccrediteerd

VIP-pers is een uitgave van Naviva kraamzorg en verschijnt gedurende de looptijd van het VIP-project (2009 - 2010)

Het VIP-project (Vroegtijdige Inzet Partusassistentie) is een samenwerkingsverband van verloskundigen, de KNOV en Naviva kraamzorg.

Redactie:
communicatie@naviva.nl

Privacy van de cliënt

Van verschillende kanten zijn er vragen gesteld over de borging van de privacy van de klant. De privacy van de cliënt is gewaarborgd, evenals bij een 'gewone' partusassistentie en kraamzorg. Er is een extra registratieformulier ontwikkeld, dat de kraamverzorgende invult in geval van een VIP-inzet. Op dit formulier staan gegevens die Naviva altijd al registreert. Dit formulier wordt in een gesloten envelop aan de projectleider toegestuurd. Hiervoor is geen extra toestemming van de cliënt nodig. Na ontvangst van dit formulier worden de gegevens geanonimiseerd verwerkt om na afloop de resultaten van het project goed in kaart te kunnen brengen.

Daarnaast is er een partogram (model KNOV) dat ten behoeve van het project wordt ingezet. De kraamverzorgende vraagt de cliënt toestemming om dit formulier te mogen opsturen. Zij legt daarbij uit dat dit van belang is voor de evaluatie van het project. Ook hier geldt dat de gegevens anoniem worden verwerkt. Als de cliënt bezwaar maakt tegen het verzenden, dan gebeurt dat dus ook niet.

Om een goede evaluatie van het project te kunnen maken, is het de bedoeling dat er tevredenheidsonderzoek onder cliënten wordt uitgevoerd. Daarvoor worden door de projectleider naam- en adresgegevens bewaard. Deze gegevens zijn verder niet bekend en worden ook niet bekend gemaakt, ook niet bij de leden van de projectgroep.

Overigens is het in dit kader van belang te melden dat alle kraamverzorgenden van Naviva zich conformeren aan de beroepscode voor de verzorging, waarin de regels rondom privacybescherming duidelijk zijn vastgelegd. Alle andere medewerkers van Naviva hebben een geheimhoudingsverklaring ondertekend. Dit alles is geregeld in het Privacyreglement van Naviva dat conform de Wet Bescherming Persoonsgegevens is opgesteld. Vragen over de bescherming van de privacy kunnen worden gesteld aan a.dantuma@naviva.nl.

De 'ouderwetse' kraamverzorgster is terug!

Aan mij werd gevraagd een stukje te schrijven over het VIP-project. Als verloskundige kun je vroegtijdig vragen om partusassistentie. Dit betekent dat je bij bijv. 2 cm ontsluiting al een kraamverzorgster kunt laten komen. Deze kraamverzorgster maakt deel uit van het partusteam en heeft een extra cursus gevolgd om de barende vrouw te ondersteunen. Zij geeft dus tips, kan helpen door te masseren, etc. Dit project is een pilot en verdient dus grootschalige ondersteuning. Tijdens de presentatie werd aan de verloskundigen uitdrukkelijk verzocht om ruim gebruik te maken van dit project,

Nr. 2,

December 2009

VIP

pers

zodat er een grote populatie is waaruit onderzocht kan worden of dit project navolging krijgt in het hele land.

Ik heb dit project met open armen ontvangen. Ik denk namelijk dat de barenden en hun familie, door het project, een veel beter gevoel aan de bevalling kunnen overhouden. Ik heb al een aantal keren een 'Vipper' ingezet. De eerste keer bij een familie die erg bang was. Mevrouw vond het allemaal erg pijnlijk en wilde bijna het bijltje erbij neergooien. Haar man vond het allemaal heel spannend en straalde de nervositeit aan alle kanten uit. Ik heb gevraagd of zij graag iemand aan hun bed wilden houden. Volmondig gaven zij toe dat dit wel heel fijn zou zijn. Ik heb gewacht tot de kraamverzorgster er was en heb haar persoonlijk overgedragen dat de familie erg angstig was. Ik heb vervolgens mijn administratie kunnen bijwerken. Toen ik ruim 2 uur later terugkwam waren de aanstaande ouders veel rustiger geworden. Mevrouw had zelfs al iets persdrang! Korte tijd later werd er een prachtige zoon geboren! De ouders keken erg goed terug en waren zeer blij met de rust die de kraamverzorgster bracht!

De tweede keer dat ik het VIP-project heb ingezet was een beetje ongebruikelijk. Ik was namelijk bij een mevrouw die poliklinisch wilde baren. Ik wist dat het druk was in het ziekenhuis. Daar kwam bij dat mevrouw niet vlot ontsloot en zij eigenlijk niet door de tweede lijn geholpen wilde worden. Er was dus voldoende tijd om nog even thuis te blijven. Mevrouw had het echter al wel erg zwaar. In overleg hebben we besloten nog een tijdje thuis te blijven en een kraamverzorgster zouden laten komen om mevrouw te ondersteunen tijdens deze moeilijke fase. Dit keer heb ik telefonisch overgedragen. Ik wist dat de kraamverzorgster binnen korte tijd in het gezin zou arriveren. Zo kon ik hen met een gerust hart achterlaten. Ik kon ondertussen de visites rijden. Als het VIP-project er niet was geweest had ik zelf de ondersteuning aan mevrouw gegeven. Ik wist dat de visites dan in de knel zouden komen, want het zou tot in de middag duren voordat het kindje geboren zou worden, als mevrouw in dit langzame tempo door zou gaan. Ik heb dus mijn visites in alle rust kunnen afmaken. Toen ik terugkwam bij het gezin bleek er weinig vordering te zitten in de ontsluiting en werd mevrouw alsnog verwezen voor een niet vorderende ontsluiting. Ook dit gezin kijkt goed terug, want zij hebben het gevoel gehad dat er alles aan is gedaan om mevrouw zo optimaal mogelijk te laten bevallen. Helaas was er hulp uit het ziekenhuis nodig, maar dit hebben zij niet meer als vervelend ervaren.

De andere keren dat ik het VIP-project heb ingezet was bij een bevalling van een eerste kind in het buitengebied en bij een bevalling waar de vader erg ongerust was. Ik kon bij de laatste niet direct komen, omdat ik nog bij een andere bevalling was. Mijns inziens was het nog niet nodig om een collega te bellen, maar de vader was erg ongerust en wilde graag dat er alvast iemand kwam. Ik heb toen een kraamverzorgster naar het gezin laten komen en kon mijn collega zodoende op een later moment laten komen.

VIP

pers

Ook deze mensen, en vooral de vader in dit geval, kijken zeer goed terug.

Kortom: zet gerust het VIP-project in! De gezinnen kijken allemaal goed terug, de kraamverzorgster vindt het fijn om het geleerde in praktijk te brengen en ik als verloskundige kon goede zorg blijven geven, dankzij de inzet van de kraamverzorgster. Wees als verloskundige dus niet bang dat de kraamverzorgster je vak overneemt; zij ondersteunt jouw werk! En goede kwaliteit, en tijd willen we allemaal leveren aan onze cliënten. Dankzij de inzet van deze kraamverzorgsters kun je voldoende tijd geven aan al je cliënten. Ook aan de kraamvrouwen die anders op minder tijd konden rekenen doordat er een partus overdag plaatsvond. Ik heb er goed vertrouwen in dat de mensen beter terugkijken op hun bevalling, er misschien minder pijnstillingswens zal zijn en dat de werkdruk van de verloskundige wat wordt verlicht.

Sylvia Korten, Verloskundige bij 'praktijk De Kuip' Deventer/Colmschate

Mieke Beentjes, beleidsmederwerker KNOV

Kracht van Begeleiding

Als KNOV (Koninklijke Nederlandse Organisatie van Verloskundigen) werden wij in eerste instantie benaderd door Naviva om te participeren in een project betreffende vroegtijdige partusassistentie. Zij wilden graag ondersteuning bij het projectplan, de evaluatie en om een goed draagvlak te creëren richting de verloskundigen in het veld. Een van de speerpunten van het huidige KNOV-beleid is het project de Kracht van Begeleiding.

Uit meerdere onderzoeken blijkt duidelijk dat intensieve begeleiding de tevredenheid van de cliënt verhoogt, de vraag naar pijnbestrijding en de kans op een aantal medische complicaties verlaagt. Zaken waar iedere verloskundige zorgverlener naar streeft. De intensieve begeleiding is een kracht waar de eerstelijns zich mee kan onderscheiden en de zorg mee kan verbeteren. Binnen het project de Kracht van Begeleiding wordt een stuk bewustzijn gecreëerd voor de noodzaak van intensieve begeleiding en hulpmiddelen ontwikkeld die bij de organisatie van deze begeleiding kunnen ondersteunen. Gezien vanuit de grootte van de huidige normpraktijk, is het voor verloskundigen nog niet mogelijk om altijd vanaf de eerste weeën de barenden te ondersteunen.

De kraamverzorgenden zijn binnen de eerstelijns verloskundige zorg onze belangrijkste teamgenoten en dus een uitgelezen groep om vanuit een stuk professionaliteit en bevlogenheid samen de intensieve begeleiding van de barenden en haar partner vorm te geven. Vanuit dit perspectief waren wij zeer geïnteresseerd in de pilot van Naviva om hierin te participeren. Voorwaarde voor de KNOV is wel altijd geweest dat het mogelijk moet zijn om dit bij gebleken succes landelijk te maken. De vroegtijdige partusinzet heeft vele voordelen voor cliënten, maar ook voor verloskundigen. Mocht er zeer

VIP

pers

Vroeg tijdens de bevalling extra ondersteuning nodig zijn bij bijvoorbeeld angstige cliënten of indien de barenden en haar partner het zelf prettig vinden als er iemand voortduren aanwezig is, dan is dit nu mogelijk. Doordat de verloskundigen en de kraamverzorgenden uit de partusteam steeds meer op elkaar ingespeeld raken zal de begeleiding van de baring alleen maar beter worden. Dit verhoogt de kans op een baring zonder complicaties. Deze belangrijke pilot kan alleen maar slagen als er ook daadwerkelijk VIP aangevraagd wordt! Vanuit de KNOV hopen wij dan ook dat er door de verloskundigen maximaal gebruik van wordt gemaakt.

Mieke Beentjes, beleidsmedewerker KNOV

VIP...even voorstellen

Ik ben Margriet Hofman, kraamverzorgende en mag meedoen en meedenken in en met het VIP project. Negen maanden heb ik volledig in het partusteam gezeten en die ervaring kan ik goed gebruiken om de belangen van de kraamverzorgenden en kraamvrouw mee te laten wegen. Als er bij Naviva gesproken wordt over VIP dan gaat het om de **Vroegtijdige Inzet Partusistentie**, en daarbij moet ik ook denken aan **Very Important Person**. Daar gaat het om. Iemand die gaat bevallen is een belangrijk persoon die wij alle tijd en ruimte willen geven om dat thuis in een comfortabele omgeving te doen. Dat is het doel wat ik voor ogen heb nu ik mee mag doen in de projectgroep, voor de kraamvrouw en de kraamverzorgende van het partusteam dit mogelijk maken. De eerste scholing voor de kraamverzorgenden in het partusteam is geweest. Doordat er ook een aantal verloskundigen aanwezig was, hebben we kunnen overleggen wat we van elkaar kunnen verwachten. Ik hoop dat we een volgende keer mogen lezen hoe een kraamvrouw de VIP ervaart.

Margriet Hofman

Registratieformulier invullen

Kraamverzorgenden worden met klem verzocht om het registratieformulier in te vullen bij elke inzet waarbij ze eerder dan twee uur voor de geboorte aanwezig zijn, ...ook al is het niet als VIP inzet benoemd. Dit formulier moet ook worden ingevuld als de bevalling uiteindelijk medisch of poliklinisch wordt.

Is de huidige capaciteit van de partusteams voldoende voor de VIP vraag?

Deze vraag werd bij vrijwel elke VIP bijeenkomst gesteld. De VIP bijeenkomsten zijn in de maand september gehouden om verloskundigen, kraamverzorgenden en andere belanghebbenden te informeren over het project. Om deze vraag zo goed mogelijk te kunnen beantwoorden hebben we de partusinzetten van de maand juni 2009 geanalyseerd op twee thema's:

- Hoe vaak waren alle kraamverzorgenden in de partusteams tegelijk uitgestuurd tijdens een partusdienst
- Hoeveel regio's hadden er in een partusdienst geen enkele bevalling en stonden uiteindelijk de hele dienst op wacht?

Op basis van deze analyse kunnen we zeggen dat er in de huidige partusteams voldoende capaciteit beschikbaar is om te starten met de VIP pilot. Mochten zich onverhoopt knelpunten gaan voordoen in de capaciteit, dan verwachten wij die eerder tijdens de avond-/nachtdienst dan tijdens de dagdienst. Overdag hebben we namelijk een extra buffer van kraamverzorgenden die partus bekwaam zijn en voor de kraamzorg op wacht staan. Overdag kan de planning ook beter afwegen of het logisch is dat de partusmedewerkster na de bevalling die dag in de zorg blijft of omwille van de bezetting terug komt op partuswacht.

Hoe vaak er gebruik zal worden gemaakt van de mogelijkheid om een VIP in te zetten is moeilijk in te schatten. Daarom zullen wij doorlopend de capaciteit blijven monitoren en begin december de balans opmaken. Mocht het zo zijn dat er tijdens de avond/nacht meerdere lastige planmomenten zijn geweest, dan zullen er voor de avond/nachtdienst extra partusmedewerksters worden ingepland (voor heel Naviva). De verwachting is dat dit geen probleem zal opleveren, aangezien er binnen Naviva meerdere partusmedewerkers bereid zijn extra diensten te willen werken.

In de maand december zullen wij verslag doen van bovenstaande analyse, zodat we de vraag of de huidige capaciteit voldoende voor de VIP is kunnen beantwoorden.

Ine Paus en Simone Schepers, manager partusteams Naviva kraamzorg

Verantwoordelijkheden verloskundige en kraamverzorgenden

Hoe is het wettelijk geregeld met de verantwoordelijkheden tussen verloskundige en kraamverzorgende? In feite veranderd er niets. Zoals gebruikelijk bij kraamzorg werkt de kraamverzorgende op aanwijzing van en als aanvulling op de verloskundige. Zij doet geen medische taken en medische begeleiding. De kraamverzorgende ondersteunt de

cliënt op fysiek en emotioneel vlak en neemt contact op met de verloskundige wanneer dat nodig is.

Wat als de verloskundige te laat wordt gebeld door de kraamverzorgende?

De verwachting is dat de kraamverzorgende met haar ervaren blik eerder inzicht heeft wanneer de verloskundige moet komen dan de cliënt. Uiteraard weegt zij hierbij de signalen van de cliënt zorgvuldig mee. Als de cliënt wil dat er gebeld wordt dan gebeurt dat, maar ook als de kraamverzorgende dit nodig vindt. De verwachting is dat er door de aanwezigheid van de kraamverzorgende juist vaker tijdig wordt gebeld naar de verloskundige in plaats van te laat.

Wat kost deelname aan het VIP-project?

Voor elk uur verleende kraamzorg, dus ook bij partusassistentie en een VIP-inzet, geldt dat de cliënt een wettelijke eigen bijdrage betaalt. Deze bedraagt voor 2009 € 3,80 per uur. In 2010 gaat dit bedrag naar € 3,90 per uur. Veel cliënten hebben een aanvullende verzekering naast hun basispakket. In veel van deze aanvullende verzekeringen wordt een deel van deze eigen bijdrage vergoed, soms zelfs de gehele eigen bijdrage. De cliënt dient hierop zelf de eigen polisvoorwaarden na te lezen.

Kan een VIP-kraamverzorgende ook de andere kinderen in het gezin opvangen?

De kraamverzorgende ondersteunt de vrouw in het baringsproces. Zij geeft praktische tips en aanwijzingen en ondersteunt de vrouw en haar partner ook emotioneel. Vanuit haar professe observeert zij de vrouw en begeleidt naar behoefte in samenwerking met de verloskundige. Voor de kraamverzorgende betekent deze verlengde aanwezigheid, dat zij zich helemaal moet kunnen richten op de barende en haar partner. Ze kan hierbij niet afgeleid worden door andere taken op zich nemen, zoals het passen op de eventueel aanwezige kinderen in het gezin.

Scholing geaccrediteerd

In oktober is Naviva kraamzorg, onder begeleiding van Thea van Tuyl, zwangerschapsdocente, begonnen met een scholingstraject voor de kraamverzorgenden van de partusteamen. Aan deze training hebben ook verschillende verloskundigen deelgenomen. Inmiddels is het definitieve bericht ontvangen dat op deze scholing voor verloskundigen accreditatie is verleend door de KNOV.

Congres 'Veiligheid in de verloskunde'

Op donderdag 10 december vindt het vierde onderzoekscongres van Kennispoort Verloskunde plaats in het onderwijscentrum Educatorium in de Utrechtse Uithof. De Stuurgroep Modernisering Verloskunde, de KNOV Wetenschapscommissie en de Samenwerkende Opleidingen tot Verloskundige doen hun plannen en aanbevelingen uit de doeken voor de komende periode. Het centrale thema van Kennispoort is in 2009 'Veiligheid in de Verloskunde'. Het VIP-project past helemaal binnen dit thema. Daarom heeft de congresleiding besloten in het veelzijdige programma ruimte in te plannen voor een bijdrage over het VIP-project. Anneke Dantuma, projectleider zal deze presentatie verzorgen.

